

Umělecké dílo

Umělecké dílo nevzniká z ničeho, ale je vytvářeno z látky, která je vzata z přírody. To však neznamená, že toto dílo jako takové zůstává jednou z běžných věcí přírody. Umění přetváří fyzickou skutečnost, a to tak, že jí dodává nový význam, novou hodnotu, novou zář, pozdvihuje ji k vyšší ušlechtilosti. Můžeme tedy říci, že umělecké dílo dodává fyzické skutečnosti novou dokonalost, kterou nelze redukovat na smyslovou realitu. Tento nový charakter uměleckého díla označujeme jako jeho „formu“.

Umělecké dílo je výsledkem vědomé lidské tvůrčí činnosti a je vždy originálem. Umělec se může inspirovat tím co zažil, viděl nebo cítil. Proto v mnoha uměleckých dílech mohou být zakomponovány city, pocity a prožitky autora daného díla. Umělecká díla mohou být hmotná jako třeba sochy, obrazy, fotografie a nebo nehmotná – básně, film. Umělecké dílo je vždy výtvořem „druhého světa“, tedy člověk co se setkává s přírodou a člověk toto dílo vytváří.

Umělec se setkává s určitou věcí či situací, která ho osloví a zaujme, jako například staré dveře, les, zajímavý člověk nebo také obyčejný západ slunce, či povaha člověka, která nějakým způsobem umělce zaujala a připadá mu „jiná“, tento člověk se tak stává umělci tzn. múzou. Duše umělce se dostává do zvláštního pohybu. Otevírá se a stává se bdělým, napjatým a připraveným k činnosti.

Po tomto stavu následuje samotná činnost, při které vzniká umělecké dílo podle možností autora (socha, hudba, obraz, fotografie). Činnost narůstá a dané umělecké dílo se překrývá s ostatními díly od stejného autora. Dílo se přepracovává a různě dodělává až je úplně hotovo.

Tím jak umělec zhotoví dílo vyjadřuje svůj charakter a sám sebe jako osobnost. Čím víc je člověk kreativní a vnímavý, tím víc je umělecké dílo zajímavější a vypovídá víc o umělci jako takovém. Impresionisté se zajímali od nálady mezi postavami, světla nebo Picasso používal jako inspiraci pro svá díla objekty z každodenního života a ženy.

Rozdělení uměleckého díla a jeho vnímání

Umělecké dílo bychom mohli rozdělit na námět a na obsah. Pod pojmem námět si můžeme představit věcný obsah díla, smyslovou skutečnost, která vybízí ke zpracování (krajiny, budovy, postavy).

Obsah je námět, kterému dá autor osobitý tvar a co autor sám vytvoří.

U vnímání uměleckého díla rozlišujeme vnitřní a vnější vrstvu. Vrstva vnitřní je tvarové pojetí, barevnost, stínování použitého při zhotovení daného díla. Naopak vrstvu vnější rozdělujeme podle použitých materiálů (kámen, plátno, rám, použité barvy) a konečné úpravy uměleckého díla a použité techniky při zhotovení díla (tesání, řezba, štětce, ruce).

Význam a smysl uměleckého díla

Základní vlastností uměleckého díla je ta, že něco zjevuje, odhaluje a zobrazuje. Toto činí i spoustu jiných věcí jako například dopravní značky. Chceme-li porozumět specifické povaze uměleckého díla a tím taky určit jeho význam, je třeba především ukázat co dané umělecké dílo sděluje.

Podle Romana Guardiniho má smysl, ale nemá účel. Neexistuje pro technický užitek nebo pro ekonomickou výhodu.

Nic „nezamýšlí“, nýbrž „znamená“; nic „nechce“, nýbrž „je“.¹

Na druhou stranu některá díla existují a zároveň slouží k různým účelům, jako třeba archeologické stavby. Tyto díla samozřejmě slouží k tomu, aby v nich lidé bydleli – tedy nejsou bezúčelná.

Podle Gombriche „Umění ve skutečnosti neexistuje, existují pouze umělci“

Umění znamená v různých dobách a místech různé věci.

Psychologie a analýza vidění v umění

Dílo je podstatně aktem mentálního života, je impulsem celku naší minulosti směrem k nejisté budoucnosti.² Umělecké dílo obsahuje momentální psychický stav umělce a toto dílo nás informuje a uvádí nás do podobného nebo stejného stavu – rekonstruovaný obsah.

U literárního díla vnímáme pouze slova a věty jako celek, což například u obrazu nebo sochy říci nemůžeme. Obraz nebo socha na nás působí jako celek. Podíváme se na ně a vidíme tvar, který je nám znám nebo nám alespoň něco známého připomíná, ale je pozměněn. Autoři nás tímto nechávají zapojit naši vlastní představivost a kreativitu.

Podle Gombriche Umělec nenapodobuje ale pouze naznačuje.

„Mistry pro vyjádření tohoto principu byli Číňané, kteří uměli dát výraz i tomu co je neviditelné. Zásada, do níž byla tato pozorování zhuštěna, by mohla sloužit jako motto naší kapitoly: „i tao pi pu tao – je-li přítomna myšlenka, je činnost štětce zbytečná“. Tak tato omezená výtvarná řeč několika tahů štětcem namočeným v inkoustu povzbuzovala diváka k doplňování a promítání“

Zdroje

¹ Romano Guardini – O podstatě uměleckého díla

² Roman Ingarden – Umělecké dílo literární

Gombrich Ernst Hans – umění a iluze

Teorie umění – základní pojmy podle E.H. Gombriche / prezentace / Internet